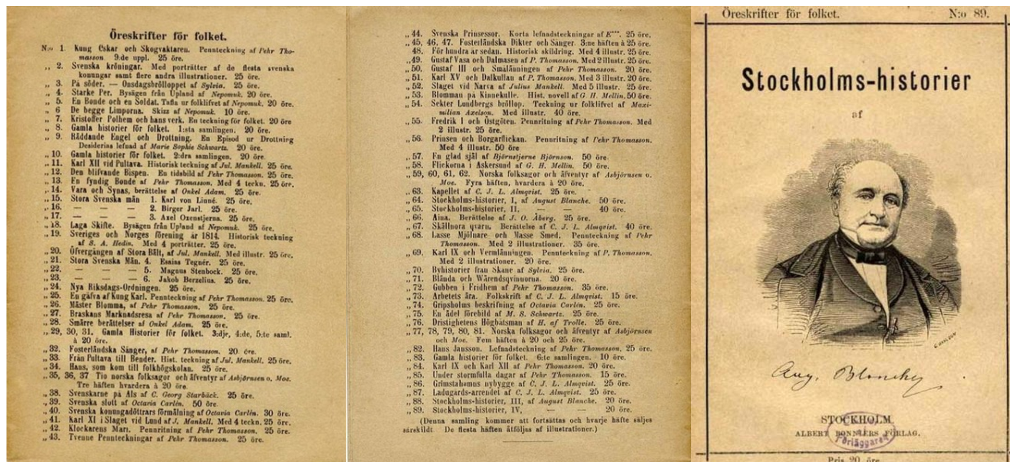

Öreskrifter för folket.

N:o 1. Kung Oskar och Skogvaktaren. Pennteckning af *Pehr Thomasson*. 9:de uppl. 25 öre.
„ 2. Svenska kröningar. Med porträtter af de flesta svenska konungar samt flere andra illustrationer. 25 öre.
„ 3. På söder. — Onsdagsbröllopet af *Sylvia*. 25 öre.
„ 4. Starke Per. Bysägen från Upland af *Nepomuk*. 20 öre.
„ 5. En Bonde och en Soldat. Tafla ur folklifvet af *Nepomuk*. 20 öre.
„ 6 De begge Limporna. Skizz af *Nepomuk*. 10 öre.
„ 7. Kristoffer Polhem och hans verk. En teckning för folket. 20 öre
„ 8. Gamla historier för folket. 1:sta samlingen. 20 öre.
„ 9. Räddande Engel och Drottning. En Episod ur Drottning Desiderias lefnad af *Marie Sophie Schwartz*. 20 öre.
„ 10. Gamla historier för folket. 2:dra samlingen. 20 öre.
„ 11. Karl XII vid Pultava. Historisk teckning af *Jul. Mankell*. 25 öre.
„ 12. Den blifvande Bispen. En tidsbild af *Pehr Thomasson*. 25 öre.
„ 13. En fyndig Bonde af *Pehr Thomasson*. Med 4 teckn. 25 öre.
„ 14. Vara och Synas, berättelse af *Onkel Adam*. 25 öre.
„ 15. Stora Svenska män 1. Karl von Linné. 25 öre.
„ 16. — — — 2. Birger Jarl. 25 öre.
„ 17. — — — 3. Axel Oxenstjerna. 25 öre.
„ 18. Laga Skifte. Bysägen från Upland af *Nepomuk*. 25 öre.
„ 19. Sveriges och Norges förening år 1814. Historisk teckning af *S. A. Hedin*. Med 4 porträtter. 25 öre.
„ 20. Öfvergången af Stora Bält, af *Jul. Mankell*. Med illustr. 25 öre.
„ 21. Stora Svenska Män. 4. Esaias Tegnér. 25 öre.
„ 22. — — — 5. Magnus Stenbock. 25 öre.
„ 23. — — — 6. Jakob Berzelius. 25 öre.
„ 24. Nya Riksdags-Ordningen. 25 öre.
„ 25. En gåfva af Kung Karl. Pennteckning af *Pehr Thomasson*. 25 öre.
„ 26. Mäster Blomma, af *Pehr Thomasson*. 25 öre.
„ 27. Braskans Marknadsresa af *Pehr Thomasson*. 25 öre.
„ 28. Smärre berättelser af *Onkel Adam*. 25 öre.
„ 29, 30, 31. Gamla Historier för folket. 3:dje, 4:de, 5:te saml. à 20 öre.
„ 32. Fosterländska Sånger, af *Pehr Thomasson*. 20 öre.
„ 33. Från Pultava till Bender. Hist. teckning af *Jul. Mankell*. 25 öre.
„ 34. Hans, som kom till folkhögskolan. 25 öre.
„ 35, 36, 37 Tio norska folksagor och äfventyr af *Asbjörnsen o. Moe*. Tre häften hvardera à 20 öre.
„ 38. Svenskarne på Als af *C. Georg Starbäck*. 25 öre.
„ 39. Svenska slott af *Octavia Carlén*. 50 öre.
„ 40. Svenska konungadöttrars förmälning af *Octavia Carlén*. 30 öre.
„ 41. Karl XI i Slaget vid Lund af *J. Mankell*. Med 4 teckn. 25 öre.
„ 42. Klockarens Mari. Pennritning af *Pehr Thomasson*. 25 öre.
„ 43. Tvenne Pennteckningar af *Pehr Thomasson*. 25 öre.
„ 44. Svenska Prinsessor. Korta lefnadsteckningar af *E****. 25 öre.
„ 45, 46, 47. Fosterländska Dikter och Sånger. 3:ne häften à 25 öre.
48. För hundra år sedan. Historisk skildring. Med 4 illustr. 25 öre.
„ 49. Gustaf Vasa och Dalmasen af *P. Thomasson*. Med 2 illustr. 25 öre.
„ 50. Gustaf III och Smålänningen af *Pehr Thomasson*. 20 öre.
„ 51. Karl XV och Dalkullan af *P. Thomasson*. Med 3 illustr. 20 öre.
„ 52. Slaget vid Narva af *Julius Mankell*. Med 5 illustr. 25 öre.
„ 53. Blomman på Kinnekulle. Hist. novell af *G. H. Mellin*. 50 öre.
„ 54. Sekter Lundbergs bröllop. Teckning ur folklifvet af *Maximilian Axelson*. Med illustr. 40 öre.
„ 55. Fredrik I och Östgöten. Pennritning af *Pehr Thomasson*. Med 2 illustr. 25 öre.
„ 56. Prinsen och Borgarflickan. Pennritning af *Pehr Thomasson*. Med 4 illustr. 50 öre
„ 57. En glad själ af *Björnstjerne Björnson*. 50 öre.
„ 58. Flickorna i Askersund af *G. H. Mellin*. 50 öre.
„ 59, 60, 61, 62. Norska folksagor och äfventyr af *Asbjörnsen o. Moe*. Fyra häften, hvardera à 20 öre.
„ 63. Kapellet af *C. J. L. Almqvist*. 25 öre.
„ 64. Stockholms-historier, I, af *August Blanche*. 50 öre.
„ 65. Stockholms-historier, II. — — 40 öre.
„ 66. Aina. Berättelse af *J. O. Åberg*. 25 öre.
„ 67. Skällnora qvarn. Berättelse af *C. J. L. Almqvist*. 40 öre.
„ 68. Lasse Mjölnare och Masse Smed. Pennteckning af *Pehr Thomasson*. Med 2 illustrationer. 35 öre.
„ 69. Karl IX och Vermlänningen. Pennteckning af *P. Thomasson*. Med 2 illustrationer. 20 öre.
„ 70. Byhistorier från Skåne af *Sylvia*. 25 öre.
„ 71. Blända och Wärendsqvinnorna. 20 öre.
„ 72. Gubben i Fridhem af *Pehr Thomasson*. 35 öre.
„ 73. Arbetets ära. Folkskrift af *C. J. L. Almqvist*. 15 öre.
„ 74. Gripsholms beskrifning af *Octavia Carlén*. 25 öre.
„ 75. En ädel förebild af *M. S. Schwartz*. 25 öre.
„ 76. Dristighetens Högbåtsman af *H. af Trolle*. 25 öre.
„ 77, 78, 79, 80, 81. Norska folksagor och äfventyr af *Asbjörnsen och Moe*. Fem häften à 20 och 25 öre.
„ 82. Hans Jansson. Lefnadsteckning af *Pehr Thomasson*. 25 öre.
„ 83. Gamla historier för folket. 6:te samlingen. 10 öre.
„ 84. Karl IX och Karl XII af *Pehr Thomasson*. 20 öre.
„ 85. Under stormfulla dagar af *Pehr Thomasson*. 15 öre.
„ 86. Grimstahamns nybygge af *C. J. L. Almqvist*. 25 öre.
„ 87. Ladugårds-arrendet af *C. J. L. Almqvist*. 25 öre.
„ 88. Stockholms-historier, III, af *August Blanche*. 20 öre.
„ 89. Stockholms-historier, IV. — — 20 öre.

(Denna samling kommer att fortsättas och hvarje häfte säljes särskildt. De flesta häften åtföljas af illustrationer.)

Öreskrifter för folket. N:o 89.

Stockholms-historier

af

Aug. Blanche

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris 20 öre.

Stockholms-historier

af

AUGUST BLANCHE.

IV.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Aftryck ur Blanche's *Bilder ur Verkligheten*, 1.
Hyrkuskens berättelser.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1878.

Förord till den elektroniska utgåvan

I serien *Öreskrifter för folket* utgavs fyra delar av **August Blanches** (1811-1868) Stockholms-historier, varav detta kapitel ur *Hyrkuskens berättelser* om *Lars Blom* är ett typexempel. Det har digitaliserats för Stockholmskällan av Stockholms Stadsmuseum och i februari 2013 anpassats för Projekt Runeberg av Ralph E.

Lars Blom.

En af mina skolkamrater hade en äldre bror, som var trädgårdsmästare på någon af de större egendomarna i närheten af Stockholm och hette Lars Blom, trettio år gammal, när jag forst såg honom. Han var kort till växten, men ovanligt axelbred och stark, hade ett nästan klotrundt ansigte, rödbrunt af helsa och sol, de lifligaste svarta ögon, något krokig näsa och temligen stor mun, som visade ett par rader de hvitaste och bredaste tänder. Ett

korpsvart tagelstyft hår hängande långt ned på hans skuldror, men alltid väl kammadt och benadt, och polisongerna af samma färg och täthet sammanknöto sig under hans breda haka. Han såg ut, med ett ord, som “drag för tusan!“ ett expressivt uttryck om personer med beslutsamhet och kraft.

Lars Blom var ogift, men hade tvenne minderåriga syskon att dra försorg om, en syster, som han höll i pension, och en bror, som han höll i Clara skola. Vid hvarje examen var trädgårdsmästaren närvarande, vanligtvis i grön syrtut med stora perlemoknappar, och när han uppenbarade sig, strålade allas våra ansigten af erkänsla och glädje, ty man var säker på att efter examens slut få slå ring omkring ett större äppelknyte, som, utan afseende på under termin ådagalagd flit och skicklighet, fördelades likamellan alla. Äfven lärarne mottogo honom med stor välvilja, ty åt dem hade han med sig hvar sin klase drufvor eller någon annan orangeriets läckerhet, och den stora blombuketten, som examensdagen prydde kathedern, var en present af honom. Terminsafgiften åt lärarne betalade han för det mesta in natura. Sålunda fick man uti listan, som cirkulerade i klassen, bland summorna: 13: 16, 6: 32, 3: 16, gifna efter råd och lägenhet, ofta läsa: “En tunna hvita gyllen och en kappe syltpäron att levereras nästa höst“, så att man verkligen kunde säga, att ehuru Blom, vår skolkamrat, var en af de lataste och trögaste gossar som någonsin gått i skola, lärarnes möda likväl icke var fruktlös för det. Men en dag midt i terminen kom Lars Blom upp i skolan och sade:

“Nu har min bror gått åtta år i Clara högre lärdomsskola och läst latin i sex; men inte känner han namnet på en enda blomma och vet ej ens skilnaden mellan växt- och djurriket, knappast mellan ärtor och fläsk. När det åskar, så tror han att det är Thor, som är ute och åker, och när det blåser, så säger han att Äolus sitter i Gud vet hvad för ett hörn af verlden och flåsar. Sak samma ungefär med syster min i pensionen hon går uti. Det enda hon vet, så är det att Kalypso inte kunde trösta sig öfver Ulysses’ bortresa, men att nymfen slutligen höll lika mycket af Telemak, sonen, som hon förut hållit af fadern. Men det här duger inte, det är för mycket latin å ena sidan och för mycken kurtis å den andra, och jag ger beggedera tusan!“

Derpå tog han sin bror med sig och gick. Med bedröfvade blickar följde vi de begge bröderna, och sjelfva läraren såg mulnare ut än vanligt. Säkerligen förutsågo både han och vi att nästa år skulle bli ett dåligt fruktår. Det föreföll oss som hade Lars Blom, lik engeln med det bart huggande svärdet, jagat oss ur lustgården och detbara för det välsignade kunskapens träd på latin och grekiska, som vi alla tvingades äta af, trots sunda förnuftets gudomliga lag.

Hvart Blom, skolkamraten, tog vägen, vet jag ej; men brodern Lars, vår gamle välgörare, blef några år derefter antagen såsom trädgårdsmästare hos en af Skånes rikaste possessionater, en f. d. major L*, dessutom känd såsom ett riktigt plågoris för sina underhafvande. Man hade varnat Lars Blom för en sådan husbonde och föreställt honom det okloka uti att lemna ett ställe, der han var omtyckt af alla och så godt som allena styrande i sitt fack, för att taga kondition hos en person, som för sina underhafvandes upptuktelse hade en enkom s. k. “spökammare“ på sitt godsFörhållandet mellan possessionater i Skåne och deras underhafvande har på de senare tiotalen af år i allmänhet betydligen förändrats till ömsesidig hugnad; men nog grasserar ännu på ett ooh annat ställe husagan i dess mest förskräckliga gestalt och vi känna bestämdt en större gård, der »spökammaren» ännu existerar mera än till blotta namnet. *Förf.*.

“Jag har ympat trän, dem alla andra ansett ohjelpliga, och lyckats,“ svarade Lars Blom och reste, trots alla varningar, till Skåne. Kommen dit och till det gods, hvars trädgårdsmästare han skulle blifva, fann han både trädgård och växthus i största lägervall.

“Hur många dagsverken består man trädgården?“ frågade han inspektören samma dag han kom.

“Hundra på året,“ svarade denne.

“Anser herrn det möjligt att hålla trädgård och växthus i försvarligt skick med så ringa hjelp?“ frågade vidare Lars Blom.

Inspektoren ryckte på axlarna, men teg.

“Först måste växthuset sättas i fullgodt skick,“ förklarade trädgårdsmästaren, “och sedan måste jag ovilkorligen ha minst fyrahundra dagsverken att tillgå om året.“

“Måste?“ upprepade inspektoren, dragande på mun, men seende sig likväl omkring med en skygg blick; “men allt det der får ni tala med nådig majoren sjelf om.“

“Det är just det jag tänker göra,“ yttrade Lars Blom och gick för att söka “nådig majorn“.

“Den der blir inte två dagar på gården,“ mumlade inspektoren efter honom, “och kommer han härifrån med ryggbastet helt, så vill jag vara en åsna.“

Blom fann “nådig majorn“ sittande ensam på kontoret framför sin pulpet. Det var en lång mager och medelålders man med stel hållning och lika stela anletsdrag. Underläppen gick öfver och nästan skylde den öfre, mindre af natur än af vana. Det skall betyda förakt för allt. Ögonen, utstående och något stora af naturen, hade äfven, genom vanan att till hälften sluta ögonlocken, blifvit små och plirande. Det skall betyda förnämhet. Major L* behöfde icke dessa onaturliga grimaser, eller hänga ut skylten på ett ansigte, som naturen redan ingifvit en fast prägel af hårdhet och grymhet, kanske af samma skäl som hon gifvit skallerormen skallran.

“Jag är trädgårdsmästaren Lars Blom,“ presenterade sig denne.

“Gå till inspektoren,“ svarade majoren, utan att bevärdiga den nykomne ens med en fjerndels blick.

“Växthuset duger inte, utan måste genast sättas i stånd,“ förklarade Blom.

“Gå till inspektoren! ... Hörde du inte hvad jag sade, karl!“ fortfor majoren med högre röst.

“Hundra dagsverken duga inte heller, jag måste ha minst fyra hundra,” fortfor Blom, likaledes höjande rösten.

“Hvad säger du, dig hund!“ ropade majoren, sprittande till, och uppspärrade kanske för första gången på länge ögonen i hela deras vidd.

Blom upprepade sina fordringar, tilläggande: “Och allt det der måste jag bestämdt ha, så framt inte meningen är att jag skall drifva bruna bönor, i stället för drufvor, och potatis, i stället för ananas!“

Med en vild svordom sprang majoren upp från pulpeten och rusade med upplyftad arm mot trädgårdsmästaren.

“Ner med armen!“ ropade denne, “ty alla grenar och qvistar, som äro mig i vägen, klipper jag.“

Ursinnig störtade majoren mot väggen och ryckte derifrån cn gröfre kantschuck; men just som han vände sig från väggen, mötte hans ögon mynningen af något som liknade en puffert, hvilken trädgårdsmästaren höll riktad mot sin husbondes bröst.

“Jag tycker inte om husagan och allraminst den skånska,“ yttrade Blom med sänkt, men tydlig stämma; “derföre får jag säga er, att hvarje käpprapp betalar jag med en bit bly och hvarje rispa i mitt skinn med ett hål i hjernan. Jag blir en generös betalare, vill jag lofva.“

Majoren, likblek, stod en stund liksom förstenad. Derefter hastade han till fönstret, slog upp detsamma på vid gafvel och ropade på folk. Lars Blom satte sig lugnt på en stol. Kontorsdörren öppnades och in skyndade några drängar och torpare, hvilka händelsevis befunnit sig utanför flygelbyggningen, hvaruti kontoret var.

“Grip honom! det är en stråtröfvare, en mördare!“ ropade majoren till sitt folk, i det han pekade på den nye trädgårdsmästaren.

“Det står aldrig rätt till mod husbond,“ yttrade Lars Blom med uttryck af det djupaste deltagande; “har han länge varit så deran?“ tillade han halfhögt, i det han vände sig till drängarna och pekade med fingret på sin panna.

“Ack sådan kanalje!“ röt majoren; “visitera genast hans fickor! han har mordvapen på sig och har nyss hotat skjuta mig för pannan!“

“Gud tröste oss för vår stackars husbonde!“ klagade Lars Blom, runkande på hufvudet. “Nåväl, majoren skall få sin vilja fram och här äro nu mina fickor! Visitera dem noga, godt folk, så majoren blir öfvertygad om att allt är

en tom irring.“

Dervid vände han ut och in på alla sina fickor. Torparne och drängarna, af hvilka några redan kände den nye trädgårdsmästaren, stirrade med förvåning än på denne och än på majoren, men verkstälde slutligen den anbefalda undersökningen, utan att finna annat än en liten pappdosa full med snus. Majoron lade sjelf handen vid verket, utan att resultatet blef annorlunda.

“Men,“ utropade han fradgande af raseri, “jag såg ju sjelf pufferten, som den skurken nyss riktade emot mig! ... Kanske han kastat undan den på något ställe här på kontoret.“

Man började leta öfverallt, under pulpeter, soffor och stolar, men lika fruktlöst.

“Man borde kanske underrätta hennes nåd om hans nåds tillstånd, så att läkare genast kunde efterskickas," föreslog Lars Blom.

Majoren, skakad af ett uppträde, för honom så brådstörtande nytt, började skälfva i hela kroppen, liksom han fått frossan, och slutligen sjönk han ned på en stol. Man trodde, att han skulle få slag, och öfversköljde honom med vatten. Lars Blom sökte äfven efter bästa förmåga underhjelpa de andras bemödanden att återbringa husbonden till sans, men i sin ifver tog han miste och fattado uti det på pulpeten befintliga kolossala bläckhornet, hvars innehåll han tömde öfver “nådig majorens“ hufvud, hvarefter, och sedan han på detta siitt ytterligare förplumpat sig, hanlemnade kontoret, styrande kosan åt trädgården och växthuset. Men hade han dröjt qvar någon stund på gården, så skulle han kunnat bevittna, hurusom drängarna och torparne rusade skrikande ut från kontoret, förföljde af “nådig majorn“, svängande sin förfärliga kantschuck till höger och venster, rytande som ett lejon och svart i ansigtet som en morian.

Lars Blom fick först kännedom af det nya uppträdet mellan “nådig majorn“ och drängarna, när han, stående i dörren till en materialbod invid växthuset, såg dessa senare rusa förbi, eftersatta af den förfärlige husbonden.

“Ha!“ ropade majoren och hejdade sig midt i språnget, när han fick sigte på trädgårdsmästaren, roten och upphofvet till allt ondt. Lars Blom kunde icke undgå att dra på mun vid åsynen af husbondens nedbläckade ansigte, i hvilket rullade ett par blodsprängda eldsprutande ögon. Han drog sig något tillbaka in i boden, som endast upplystes af ljuset från den öppnade dörren. Majoren störtade efter honom in med kantschucken i högsta hugg, men stannade tvärt, ty ånyo upptäckte han i trädgårdsmästarens högra hand samma puffert, som hotat honom på kontoret och den han förgäfves efterspanat.

“Titta inte hit!“ varnade Lars Blom; “det är möjligt att jag kan öfvermannas och misshandlas, men var säker på att spökammaren för mig i dag är detsamma som grafchoret för er i morgon. Det är inte blott för er trädgårds skull som jag kommit hit, utan äfven och kanske mest för att qväsa den, som, efter hvad jag länge känt, är n:o ett bland alla orättvisa och grymma husbönder. Men det är fasligt, hvad ni är svart i ansigtet,“ tillade han derefter skrattande, “ni måtte riktigt ha vändt ut och in på er i dag.“

Under det Lars Blom höll detta tal, drog sig majoren småningom mot dörren, alltid med ögonen på den fördömdapufferten, som myste mot honom; men väl kommen ut ur materialboden, slog han blixtsnabbt dörren till, fästande det stora hänglåset för och läsande till, så att Lars Blom, innan han visste ordet af, befann sig fångad och i mörk arrest. Han hörde majoren uppgifva ett hånskratt och derunder skynda bort. Men det dröjde icke länge, innan han förnam steg och röster af flera ankommande personer.

“Ja, mine herrar!“ hörde han majoren säga, “jag har råkat ut för djefvulen sjelf, men här har jag honom nu inom lås och bom och jag hoppas, att han nu ska vara mogen.“

Lars Blom såg dörren öppnas och majoren ånyo inträda, denna gång åtföljd af inspektoren med några af gårdsfolket samt tvenne äldre herrar, som, efter hvad han efteråt fick veta, voro kyrkoherden och häradshöfdingen i orten, hvilka, bjudne på middag hos majoren, nyss anländt och mött sin värd, just som denne var på väg till inspektorens hus för att skaffa folk.

“Se så, din bof!“ började majoren, “fram nu med mordvapnet, som du för andra gången sökt mörda mig med, och

bekänn sanningen, så att processen kan bli kort!“

“Jag tager herrarne till vittne på att majoren kallat mig för bof och beskyllt mig för att ha velat mörda honom,“ yttrade Lars Blom med det största lugn i verlden; “det är för andra gången i dag jag varit utsatt för ett så kränkande bemötande i annat folks närvaro.“

“Fram med pufferten!“ fortfor majoren.

“Om det hos mig fins någon puffert eller annat mordvapen eller ens så mycket som en trädgårdsknif,“ förklarade Blom, “så vill jag öppet bekänna mig skyldig till det grofva brott, hvarför min husbonde beskyller mig ... Men man skall icke finna något, och jag fruktar nu, liksom nyss, att det inte står rätt till med nådig majorns hufvud, ty ...“

Majoren höjde sin kantschuk och ärnade rusa på trädgårdsmästaren, då kyrkoherden och häradshöfdingen trädde emellan.

“Han har omöjligen kunnat komma ur boden, sedan herr majoren sjelf stängde till den,“ anmärkte den senare, “och följaktligen måste han ha pufferten hos sig eller gömd här, så framt han inte sväljt den, hvilket är omöjligt.“

Derefter företogs undersökningen n:o 2 både af inspektoren och häradshöfdingen sjelf, men aflopp på samma sätt som n:o 1, eller att ingenting annat fans än den der snusdosan, hvilken tömdes och äfven undersöktes, liksom man trott att en puffert kunde döljas i den. Alla sågo förvånade på hvarandra, och majorens häpenhet och harm kunna ej med ord beskrifvas.

“Ni medger kanske inte heller, att ni stjelpt ett bläckhorn öfver herr majorn?“ frågade häradshöfdingen.

“Jo visst,“ medgaf Lars Blom; “men jag tog det i brådskan för en karaffin vatten, när majoren svimmade på kontoret. För resten har jag nyss bedt majoren om förlåtelse för det och fått hans tillgift också.“

“Har han fått min tillgift!“ gnisslade majoren.

“Hå kors,“ fortfor Lars Blom, “majoren var ju nyss inne här i boden och skämtade sjelf om saken och sade skrattande så här: Min kära Blom, man kunde lätt tro att du vore Luther och jag satan, eftersom du så der kastade bläckhornet efter mig. Just så sade majorn, var det inte så?“

“Ack, din förhärdade niding!“ röt majoren och ville ånyo rusa på Blom.

“Men vi ha ännu inte undersökt sjelfva boden,“ anmärkte häradshöfdingen, ånyo trädande emellan; “pufferten måste bestämdt vara understucken här nånstans.“

Med anledning deraf började man undersöka den lilla materialboden, golf, väggar och tak, men allt likaförgäfves. Majoren, hvilken icke var den minst nitiske vid detta tillfälle, råkade, till råga på sitt missöde, att stöta emot ett kolossalt getingbo, som satt vid en takstol, hvilket hade till följd, att en mängd bålgetingar af lillfingers längd genast svärmade ut och började surra kring öronen på de innevarande. Alla rusade på ögonblicket ut ur boden, skrikande och anfäktande sig på det förfärligaste.

Liksom lancierer med fälda lansar och understundom kanske farligare än dessa, satte getingarne efter de flyende. Häradshöfdingen och prosten hoppade som tättingar bland drifbänkar och gurklister och nödgades slutligen kasta sig framstupa vid brädden af trädgårdsdammen och i flera repriser doppa ner sina hufvuden i det gröna vattnet, för att på detta sätt bli qvitt sina fiender. Begge hade bespetsat sig på en finare middag och att få börja med supanmaten, såsom brukligt är på större middagar; men en sådan grönsoppa! De förbannade i själ och hjerta både soppan och värden.

Värst ansatt var dock värden sjelf, ty getingarne, som instinktmässigt uppfattat förstöraren af deras lugna hem, riktade sin hufvudstyrka mot honom.

“Hjelp, hjelp! hitåt till hjelp?“ vrålade han, under det han med begge händerna ref sig i hufvudet och sprattlade med benen, liknande de der pappersfigurerna, hvilkas ben och armar barnen sätta i rörelse med en tråd.

Men en hvar var fullt upp sysselsatt med att freda sig sjelf. Den ende, som förbarmade sig öfver majoren, var verkligen vår vän Lars Blom, sjelf temligen skyddad af sitt tjocka tagelstyfva hår. Han fattade uti en större svabb, den han upptäckt i boden bland öfriga brandredskaper, blötte den i dammen och lät den sedan med eftertryck dansa kring öronen på sin husbonde.

“Hu!“ pustade denne; “slå inte så hårdt! hu! låt bli, din usling?“

“Det är för getingarne, bara för getingarna,“ svarade Lars Blom, fortsättande oafbrutet sitt räddningsarbete, “sex getingar kunna döda en häst, och nådig majoren har minst ett dussin i peruken.“

“Aj! vill du låta bli!“ fortfor majoren, “håll opp! du slår ögonen ur mig, din erkebof!“

“Bara för getingarna, de der getingarna!“ fortfor Lars Blom ihärdigt dängande till, än på venstra och än på högra sidan af majorens hufvud och än midt öfver skallen på honom.

Slutligen tog majoren sitt parti och flydde från valplatsen, och på detta sätt ändades det andra nappataget. Majoren låg fyra dagar till sängs af gallfeber eller hvad det kunde vara. Under denna tid meddelades Lars Blom både genom inspektoren och andra personer majorens uttryckliga befallning att genast lemna gården. Men Blom förklarade, att som kontraktet mellan honom och majoren var uppgjordt för 5 år, och hvilket äfven var fallet, så vore det hans fasta föresats att under hela denna tid stanna qvar i majorens tjenst. Gårdens och grannskapets folk visste icke rätt hvad de skulle tänka om allt detta; men de flesta betraktade trädgårdsmästaren med en viss aktning, medgifvande alla, att de anordningar han vidtog för växthusets och trädgårdens iståndsättande vittnade både om skicklighet och smak.

En dag kort efter majorens tillfrisknande fick Lars Blom befallning att genast gå upp till majoren. Han gick och fann denne, som han ej sett sedan uppträdet vid materialboden, sittande i ett mindre rum strax innanför tamburen till den stora praktvåningen. Majoren såg något blek och medtagen ut, men hans fysionomi var icke blidare för det.

“Ni vill inte packa er af med godo,“ började majoren.

“Nej, icke ens med ondo,“ svarade trädgårdsmästaren.

Majoren, hvilken satt vid ett bord, framtog ur en låda ett skrifvet papper, som han utbredde på bordet.

“Det är kontraktet, som min kommissionär i Stockholm å mina vägnar upprättade mellan oss,“ upplyste han.

“Nå än se’n?» frågade Lars Blom; “det är ju i sin ordning att majoren har det ena exemplaret, liksom jag har det andra.“

“Du skall genast teckna på detta kontrakt, att du i morgon lemnar min tjenst utan ringaste ersättning.“

Lars Blom stirrade något förvånad på majoren, ty det föreföll honom bra besynnerligt att denne, efter hvad som passerat mellan dem, ännu kunde tro honom om så mycken medgörlighet.

“Det gör jag visst inte,“ svarade han emellertid.

“Du måste det,“ försäkrade majoren, “ty i annat fall skall jag veta att med tjenliga medel förmå dig dertill,“ tillade han, fattande uti ett tjockt spanskt rör, som stod nära till hands.

Bloms förvåning stegrades ytterligare vid detta nya hot, om hvars maktlöshet majoren redan förut bort hafva öfvertygat sig. Han kastade en skarpt forskande blick kring väggarna och sänkte, efter någon stunds begrundande blicken emot golfvet, röjande numera den största ödmjukhet och fruktan.

“Du skrifver såsom jag befallt, din slyngel!“ fortfor majoren, närmande sig med spanska röret i högsta hugg.

“Jag kan det inte, nådig major!“ svarade Blom; “för att komma i nådig majorens tjenst har jag afslagit de mest fördelaktiga anbud från andra håll. Slå mig, herr major döda mig, men skrifva gör jag inte.“

Nu blef det majorens tur att förvånas. Det syntes tydligen på honom att han väntat sig ett helt annat resultat af sitt

hot, äfvensom att han i sitt inre djupt harmades öfver att hvad han väntat icke inträffat.

“Jaså, du vill då inte skjuta mig i dag? Du har inte pufferten på dig i dag, din bandit!“ ropade han, i det han gaf Blom med röret ett hårdt slag öfver ena skuldran.

“Att misshandlas och fördraga var den fattiges lott i alla tider,“ klagade Blom; “men att bli beskyld för att ha mordvapen på sig, när man i hela sitt lif vandrat fredligt fram, det kan röra stockar och stenar. Är jag då en mördare, herr major?

“Ja, vida större än någon som legat på stupstock,“ skrek denne.

“Det fattas nu bara att beskyllas för tjuf. Kanske jag är det med?“

“Det är du visst, om någon,“ fortfor majoren med ökad häftighet och liksom det varit hans afsigt att använda alla möjliga retmedel.

“Jag hade likväl de vackrasto betyg,“ invände Blom; “men kanske majoren äfven påstår, att jag förfalskat dem?“

“Ja, visst har du det!“ röt majoren, stampande af otålighet; “mången mindre skurk än du har stått i halsjern.“

Knappt hade majoren yttrat dessa ord, förrän Lars Blom teg ett skutt till väggen midt emot och ryckte upp en deruti befintlig tapetdörr, som ledde till en liten garderob, men i hvilken nu visade sig tvenne karlar och bland dem länsmannen i orten.

“Mine herrar!“ ropade Lars Blom till dem; “jag tager er alla till vittnen på att major L. kallat mig för mördare, tjuf och förfalskare, äfvensom att han med hugg och slag sökt tvinga mig att upphäfva vårt kontrakt. Majoren skallstånda till ansvar för dessa förskräckliga beskyllningar och detta grofva våld. Ah! det är äfven tre hål på dörren, ser jag, passande för tre ögon. Ni har då både hört och sett hvad som passerat här inne. Så mycket bättre, mine herrar!“ tillade han och gick derefter med raska steg ur rummet.

Slagen af häpnad stod majoren, och flate öfver all beskrifning trädde länsmannen och hans begge handtlangare ur garderoben. Så slutades det tredje nappataget.

Redan derpå följande dag presenterades majoren en i laga form uppsatt stämning till vederbörlig domstol och hvaruti Blom till vittnen åberopade icke blott länsmannen och hans begge kamrater i garderoben, utan äfven häradshöfdingen och prosten, hvilka vid det föregående uppträdet varit närvarande. Men icke nog dermed. Aftonen af samma dag öfverraskades majoren, som ensam satt i en berså, af sin förfärlige trädgårdsmästare, ånyo med pufferten i hand, samma puffert, den majoren nu för tredje gången så tydligen såg, men som var osynlig för alla andra och för hvars framdragande i ljuset han fruktlöst användt både våld och list.

“Slaget ni gaf mig i går,“ sade till honom Lars Blom, “skall kosta er lifvet; men först måste ni vid domstol straffas för edra brott och göra mig ordentlig afbön.“

Derpå försvann han. Majorens raseri kan ej skildras. Han irrade de följande dagarna omkring skygg och dyster som en skugga, biltog inom eget område. Vidskeplig, liksom alla despoter, började han fundera på om det icke kunde vara djefvulen sjelf, som i en trädgårdsmästares skepelse vistades på hans gård för att pina honom äfven i detta lifvet. I sin förtviflan begärde han råd hos sina bekanta, och dessa rådde honom till att genom något slags förlikning söka i godo bli qvitt en trädgårdsmästare, somströdde sådana rosor på hans stig, äfvensom för att få nedlagd en process, hvilken skulle väcka allmän skandal på samma gång som allmän skadeglädje.

En opartisk person uppdrogs att tala med Lars Blom om saken, och denne förklarade sig beredvillig att nedlägga processen och genast afflytta mot vilkor: 1:o att han oafkortad finge ut sin lön för alla de fem åren och 2:o att honom dessutom tillförsäkrades en årlig lifstidspension af 500 rdr rgs. Dessa pretentioner, ehuru rätt billiga och menskliga för att vara af djefvulen, bragte majoren i nytt raseri; men slutligen gick han in på affären, och en vacker dag reste Lars Blom, vederbörligen dokumenterad, tillbaka till Stockholm och emottogs med öppna armar på samma ställe der han varit förut.

“Men,“ frågade jag en gång Lars Blom, när jag en sommardag var ute hos honom på landet och sedan han

omtalat sitt äfventyr i Skåne, “men hur bar herrn sig åt för att göra den der pufferten osynlig för alla, utom för majoren?“

“Ingenting var lättare,“ svarade Blom, öppnade sin byråklaff, pysslade i en låda och återvände derefter till mig, sägande: “Ni skall få genomleta hvarje tråd på min kropp och dock inte finna den puffert ni söker, och likväl är den så nära till hands, att jag nästan ögonblickligen kan sätta den för pannan på er.“

“Kan ni gömma den i håret?“ frågade jag, famlande med min hand i hans långa tjocka lockar.

Lars Blom skrattade och petade fram ur högra örat något som vid första påseendet liknade en liten fingertuta af svart skinn, men som snart befans vara af kautschukshinna. Denna hinna satte Lars Blom för sin mun, blåste uti den, fylde den med luft och knöt sedan för det lilla hålet, hvilket allt gick så hastigt, att jag, innan jag visste ordet af, såg riktad mot mig en pjes, som både till storlek,pipa och kolf fullkomligt liknade en puffert, men hvilken, när luften strömmat ut, åter blef samma knappast märkbara hinna som den nyss varit.

“Det var just med detta förfärliga vapen jag skrämde tyrannen i Skåne,“ förklarade Lars Blom; “liksom diamant slipar diamant, så qväste det ena uppblåsta det andra.“

*

De begge Limporna. Skizz af *Nepomuk.* 20 öre.

„

7.

Kristoffer Polhem och hans verk. En teckning för folket. 20 öre.

„

8.

Gamla historier för folket. 1:sta samlingen. 2o öre.

„

9.

Räddande Engel och Drottning. En episod ur Drottning Desiderias lefnad af *Marie Sophie Schwartz.* 20 öre.

„

10.

Gamla historier flör folket. 2:dra samlingen. 20 öre.

„

11.

Karl XII vid Poltava. Historisk teckning af *Jul. Manell.* 25 öre.

„

12.

Den blifvande Bispen. En tidsbild af Pehr Thomasson. 25 öre.

„

13.

En fyndig Bonde af *Pehr Thomasson.* Med 4 teckn. 25 öre.

„

14.

Vra och Synas, berättelse af *Onkel Adam.* 25 öre.

„

15.

Stora Svenska män 1. Karl von Linné. 25 öre.

„

16.

Stora Svenska män 2. Birger Jarl. 25 öre.

”

17.

Stora Svenska män 3. Axel Oxenstjerna. 25 öre.

”

18.

Laga Skifte. Bysägen från Upland af *Nepomuk.* 25 öre.

”

19.

Sveriges och Norges förening år 1814. Historisk teckning af *S. A. Hedin.* Med 4 porträtter. 25 öre.

”

20.

Öfvergången af Stora Bält, af *Jul. Mankell.* Med illustr. 25 öre.

”

21.

Stora Svenska män 4. Esaias Tegnér. 25 öre.

”

22.

Stora Svenska män 5. Magnus Stenbock. 25 öre.

”

23.

Stora Svenska män 6. Jakob Berzelius. 25 öre.

”

24.

Nya Riksdags-Ordningen. 25 öre.

”

25.

En gåfva av Kung Karl. Pennteckning af *Pehr Thomasson.* 25 öre.

”

26.

Mäster Blomma, af *Pehr Thomasson.* 25 öre.

”

27.

Braskans Marknadsresa f *Pehr Thomasson.* 25 öre.

”

28.

Smärre berättelser af *Onkel Adam.* 25 öre.

”

29, 30, 31. Gamla historier för folket. 3:dje, 4:de, 5:te saml. á 20 öre.

”

32.

Fosterländska Sånger, af *Pehr Thomasson.* 20 öre.

”

33.

Från Pultava till Bender. Hist. teckning af *Jul. Mankell.* 25 öre.

”

34.

Hans, som kom till folkhögskolan. 25 öre.

”

35, 36, 37. Tio norska folksagor och äfventyr af *Asbjörnsen o. Moe.* Tre häften hvardera á 20 öre.

”

38.

Svenskarne på Als af *C. Georg Starbäck.* 25 öre.

”

39.

Svenska slott af *Octavia Carlén.* 50 öre.

”

40.

Svenska konungadöttrars förmälning af *Octavia Carlén.* 30 öre.

”

41.

Karl XI i Slaget vid Lund af *J. Mankell.* Med 4 teckn. 25 öre.

”

42.

Klockarens Mari. Pennteckning af *Pehr Thomasson.* 25 öre.

”

43.

Tvenne Pennteckningar af *Pehr Thomasson.* 25 öre.

N:o

44.

Svenska Prinsessor. Korta lefnadsteckningar af *E***.* 25 öre.

”

45, 46, 47. Fosterländska Dikter och Sånger. 3:ne häften à 25 öre.

”

48.

För hundra år sedan. Historisk skildring. Med 4 illustr. 25 öre.

”

49.

Gustaf Vasa och Dalmasen af *P. Thomasson.* Med 2 illustr. 25 öre.

”

50.

Gustaf III och Smålänningen af *Pehr Thomasson.* 20 öre.

”

51.

Karl XV och Dalkullan af *P. Thomasson.* Med 3 illustr. 20 öre.

”

52.

Slaget vid Narva af *Julius Mankell.* Med 5 illustr. 25 öre.

”

53.

Blomman på Kinnekulle. Hist. novell af *G. H. Mellin.* 50 öre.

”

54.

Sekter Lundbergs bröllop. Teckning ur folklifvet af *Maximilian Axelson.* Med illustr. 40 öre.

”

55.

Fredrik I och Östgöten. Pennritning af *Pehr Thomasson.* Med 2 illustr. 25 öre.

”

56.

Prinsen och Borgarflickan. Pennritning af *Pehr Thomasson.* Med 4 illustr. 50 öre

”

57.

En glad själ af *Björnstjerne Björnson.* 50 öre.

”

58.

Flickorna i Askersund af *G. H. Mellin.* 50 öre.

”

59, 60, 61, 62. Norska folksagor och äfventyr af *Asbjörnsen* o. *Moe.* Fyra häften, hvardera à 20 öre.

”

63.

Kapellet af *C. J. L. Almqvist.* 25 öre.

”

64.

Stockholms-historier, I, af *August Blanche.* 50 öre.

”

65.

Stockholms-historier, II, af *August Blanche.* 40 öre.

”

66.

Aina. Berättelse af *J. O. Åberg.* 25 öre.

”

67.

Skällnora qvarn. Berättelse af *C. J. L. Almqvist.* 40 öre.

”

68.

Lasse Mjölnare och Masse Smed. Pennteckning af *Pehr Thomasson.* Med 2 illustrationer. 35 öre.

”

69.

Karl IX och Vermlänningen. Pennteckning af *P. Thomasson.* Med 2 illustrationer. 20 öre.

”

70.

Byhistorier från Skåne af *Sylvia.* 25 öre.

”

71.

Blända och Wärendsqvinnorna. 20 öre.

”

72.

Gubben i Fridhem af *Pehr Thomasson.* 35 öre.

”

73.

Arbetets ära. Folkskrift af *C. J. L. Almqvist.* 15 öre.

„

74.

Gripsholms beskrifning af *Octavia Carlén.* 25 öre.

„

75.

En ädel förebild af *M. S. Schwartz.* 25 öre.

„

76.

Dristighetens Högbåtsman af *H. af Trolle.* 25 öre.

„

77, 78, 79, 80, 81. Norska folksagor och äfventyr af *Asbjörnsen* och *Moe.* Fem häften à 20 och 25 öre.

„

82.

Hans Jansson. Lefvnadsteckning af *Pehr Thomasson.* 25 öre.

„

83.

Gamla historier för folket. 6:te samlingen. 10 öre.

„

84.

Karl IX och Karl XII af *Pehr Thomasson.* 20 öre.

„

85.

Under stormfulla dagar af *Pehr Thomasson.* 15 öre.

„

86.

Grimstahamns nybygge af *C. J. L. Almqvist.* 25 öre.

„

87.

Ladugårds-arrendet af *C. J. L. Almqvist.* 25 öre.

„

88.

Stockholms-historier, III, af *August Blanche.* 20 öre.

„

89.

Stockholms-historier, IV, af *August Blanche.* 20 öre.

(Denna samling kommer att fortsättas och hvarje häfte säljes särskildt. De flesta häften åtföljes af illustrationer.)

*